

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту обдарованої
дитини НАПН України

Гальченко М. С.

« 15 » січня 2020 р.

«СХВАЛЕНО»

рішенням Вченої ради Інституту
обдарованої дитини НАПН України
протокол № 1 від 14 січня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
для здобувачів наукового ступеня доктора філософії (PhD)
Інституту обдарованої дитини НАПН України**

1. Загальні положення

1.1. Програму педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) Інституту обдарованої дитини НАПН України (далі – Інститут) розроблено відповідно до наскрізної програми практики. Вона вміщує положення, що визначають мету й завдання практики, права та обов'язки практикантів і керівників практики, порядок оформлення документації та критерії оцінювання результатів проходження практики аспірантами.

1.2. Педагогічна практика є видом практичної діяльності аспірантів, який спрямований на освітній процес і включає викладання навчальних дисциплін, науково-методичну роботу, набуття досвіду організації освітньої діяльності, формування педагогічної майстерності.

2. Завдання педагогічної практики

2.1. У процесі проходження педагогічної практики аспіранти повинні оволодіти основами навчально-методичної роботи: навиками наукового аналізу та перетворення наукових теоретичних знань в навчальний матеріал, систематизації навчальних та виховних задач; методами та засобами складання ситуаційних задач, вправ, тестів з різних тем, усного та письмового переказу предметного матеріалу; різноманітними освітніми технологіями та методами навчання; навиками підготовки та використання дидактичних матеріалів.

2.2. Аспіранти повинні ознайомитися з: порядком ведення документації кафедри, нормативними документами, що регламентують діяльність науково-педагогічного працівника, його посадові обов'язки; з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу; способами активізації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти; особливостями професійної риторики; способами та прийомами поточного та підсумкового контролю знань та вмінь студентів.

2.3. Під час проведення навчальних занять повинні бути сформовані вміння: сформулювати навчально-виховну мету; вибору типу, виду занять, використання різних форм організації освітньої діяльності студентів; діагностики, контролю та оцінки ефективності освітньої діяльності здобувачів вищої освіти.

3. Організаційні основи практики

- 3.1. На практику відведено три кредити ЄКТС (90 годин), з них:
- відвідування та аналіз навчальних занять, консультацій, які проводять науково-педагогічні працівники – 14 годин;
 - підготовка до проведення навчальних занять (розробка методичних та дидактичних матеріалів) – 52 годин;
 - проведення навчальних занять – 18 годин;
 - підготовка звітних матеріалів – 6 годин.

3.2. Терміни проходження практики та її зміст зазначаються в індивідуальному плані практиканта та затверджуються керівником педагогічної практики від Інституту.

3.3. Аспірант, перед проходженням практики повинен, разом із керівником практики, скласти індивідуальний план проходження практики відповідно до цієї програми та погодити його на кафедрі ЗВО де буде проходити практика.

3.6. Для практикантів, зарахованих до аспірантури з посад науково-педагогічних працівників, які мають науково-педагогічний стаж (не менше 1 року), практика рішенням випускового відділу може бути скорочена або зовсім не проводитися за умови надання позитивної характеристики на аспіранта з місця роботи.

4. Зміст педагогічної практики

Педагогічна практика аспірантів передбачає такі види діяльності:

- 4.1. Знайомство з організацією освітнього процесу в ЗВО:
навчальний план; робоча програма навчальної дисципліни; розрахунок обсягу навчального навантаження; навчальний контент.
- 4.2. Відвідування занять, що проводять провідні викладачі ЗВО та їх аналіз.
- 4.3. Розробка навчально-методичних та дидактичних матеріалів для проведення аудиторних занять з навчальної дисципліни.
- 4.4. Самостійне (бінарне) проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять), самоаналіз.
- 4.5. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів (виконання завдань винесених на самостійну або індивідуальну роботу).
- 4.6. Консультативна робота зі студентами, керівництво науковими дослідженнями здобувачів вищої освіти.

5. Права та обов'язки аспіранта

5.1. Аспірант спільно з керівником від бази практики визначає навчальну або навчальні дисципліни з яких будуть проводитися ним заняття відповідно до розкладу навчальних занять.

5.2. Аспірант має право отримувати необхідну консультативну допомогу від керівника практики, завідувача кафедри, відповідального за роботу аспірантури ІОД НАПН України з усіх питань, які виникають під час

проходження практики; вносити пропозиції з удосконалення організації практики.

5.3. Аспірант має право, за попередньою домовленістю, відвідувати заняття, що проводять провідні науково-педагогічні працівники ЗВО з метою вивчення та аналізу методики викладання.

5.4. Аспірант має право на вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації наявної в ІОД НАПН України, бібліотечному фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; на використання комп'ютерної техніки, Інтернету для підготовки методичних та дидактичних матеріалів.

5.5. Аспірант зобов'язаний виконувати всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики, ретельно готуватися до кожного заняття.

5.6. Аспірант зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього розпорядку ЗВО, морально-етичних норм і стандартів поведінки.

5.7. Аспірант повинен протягом двох робочих днів після закінчення практики надати звітну документацію до відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих (випускового відділу Інституту).

6. Керівництво практикою

6.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на завідувача випускового відділу Інституту.

6.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану проходження практики аспіранта здійснюється керівником бази практики, який:

6.2.1 забезпечує організацію, планування і узгодження заходів та облік результатів практики;

6.2.2 допомагає аспіранту у підготовці індивідуального плану проходження практики;

6.2.3 добирає навчальну дисципліну, навчальні групи для проведення педагогічної практики;

6.2.4 надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;

6.2.5 контролює роботу практиканта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики.

6.2.6 готує відгук-характеристику керівника від бази практики на аспіранта.

6.3. Завідувач аспірантури:

6.3.1 знайомить аспірантів з програмою проходження практики, формою та змістом звітної документації;

6.3.2 здійснює облік проходження педагогічної практики аспірантами, долучає звітну документацію до особової справи.

7. Зміст і порядок оформлення звітних документів

7.1. За підсумками проходження педагогічної практики аспірант представляє до випускового відділу Інституту документи:

7.1.1 Індивідуальний план проходження практики (Додаток А);

7.1.2 Щоденник практики (Додаток Б);

7.1.3 Відгук-характеристику керівника від бази практики на аспіранта (Додаток В).

7.1.4 Звіт про роботу, яку виконано під час практики (Додаток Г).

7.2. Підсумки практики та результати її захисту аспірантами узагальнюються та відображаються в протоколі засідання випускового відділу, витяг з якого разом із зазначеними документами у п. 7.1 подається до відділу аспірантури Інституту.

7.3. Аспіранту, який не виконав програму практики, отримав негативний відгук-характеристику керівника від бази практики або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право повторного її проходження та захисту у встановленому порядку.

7.4. Індивідуальний план проходження педагогічної практики розробляється аспірантом на основі цієї програми разом із керівником практики від Інституту та погоджується на кафедрі ЗВО де буде проходити практика. Індивідуальний план проходження педагогічної практики складається з трьох розділів, в яких вказуються організаційні, практичні та звітні заходи. Індивідуальний план проходження педагогічної практики затверджується завідувачем випускового відділу.

7.5. Щоденник проходження педагогічної практики регулярно ведеться аспірантом і віддзеркалює хід виконання запланованих заходів, а також причини їх невиконання. Перед закінченням педагогічної практики аспірант повинен погодити зміст виконаної та відображеної у щоденнику роботи із керівником від бази практики та скласти звіт за встановленою формою.

7.6. У відгуку-характеристиці керівника від бази практики на аспіранта у висновках необхідно визначити обсяг виконаних аспірантом завдань практики, його ставлення до виконання індивідуального плану проходження практики, особистісні якості, що сприяють (не сприяють) його подальшій роботі на посаді науково-педагогічного працівника, а також надати оцінку результатам проходження практики за національною шкалою та в балах.

Наприклад: «Завдання педагогічної практики виконано в повному обсязі. Аспірант показав вміння організувати свою роботу, відмінну теоретичну підготовку та такі особистісні якості як вимогливість, сумлінне ставлення до підготовки та проведення навчальних занять, дотримання вимог правил внутрішнього розпорядку. Практика оцінюється на «відмінно» (48 балів)».

7.7. У звіті про роботу, яку виконано під час практики, аспірант наводить стислий опис виконаної ним роботи орієнтуючись на зміст педагогічної практики.

7.8. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання виконання аспірантом індивідуального плану проходження практики, оформлення звітної документації та захисту результатів практики. Під

час оцінювання результатів практики керівником практики та захисту практики у випусковому відділі Інституту оцінюється оформлення звітної документації, що передбачена пп. 7.1.1–7.1.4 програми практики та захист звіту за практику (табл. 1–5).

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримує аспірант

Виконання індивідуального плану проходження практики	Оформлення звітної документації за практику	Захист звіту за практику	Сума балів
до 50	до 25	до 25	100

Таблиця 2

Виконання індивідуального плану проходження практики

Критерії оцінювання	За національної шкалою	За бальною системою
аспірант у повному обсязі, самостійно виконав індивідуальний план проходження практики; досконало володіє теоретичними знаннями та може їх застосовувати на практиці, під час викладання навчальних дисциплін; наполегливо та сумлінно виконував завдання практики; самостійно та правильно розробляв та оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали; дотримувався правил внутрішнього розпорядку	відмінно	41–50
аспірант виконав індивідуальний план проходження практики за незначної сторонньої допомоги; має хороші теоретичні знання, що продемонстрував під час проведення навчальних занять; виконував заплановані заходи, але відчував незначні труднощі у процесі підготовки до них та аналізі досягнутих результатів; правильно оформлював та розробляв навчально-методичні та дидактичні матеріали користуючись незначною допомогою з боку керівника практики; дотримувався правил внутрішнього розпорядку	добре	31–40
аспірант виконав індивідуальний план проходження практики користуючись постійною допомогою; має задовільні теоретичні знання, що продемонстрував під час проведення навчальних занять; виконував заплановані заходи, але відчував труднощі у процесі підготовки до них та аналізі досягнутих результатів, що потребувало постійного контролю та корекції з боку керівника практики; оформлював та розробляв навчально-методичні та дидактичні матеріали допускаючи помилки; дотримувався правил внутрішнього розпорядку	задовільно	11–30
аспірант не виконав індивідуальний план проходження практики; має задовільні теоретичні знання, але не зміг їх продемонструвати під час проведення навчальних занять; не набув вмінь розробляти необхідне навчально-методичне та дидактичне забезпечення освітнього процесу навіть за сторонньої допомоги та підтримки; не дотримувався правил внутрішнього розпорядку	незадовільно	0–10

Оформлення звітної документації за педагогічну практику

Критерії оцінювання	Кількість балів
дотримання аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Систематичне та правильне заповнення щоденника практики, охайність в роботі з документами. Своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики.	21-25
виконання аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Систематичне заповнення щоденника практики, охайність в роботі з документами, але присутні незначні помилки у оформленні документації. Своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики.	16-20
неврахування аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Неохайне та несистематичне заповнення щоденника практики, допущені помилки. Не своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики.	10-15
відсутність документів, що підтверджують проходження аспірантом педагогічної практики	1-9

Оцінювання захисту звіту аспіранта за педагогічну практику

Критерії оцінювання	Кількість балів
аспірант під час звіту за практику демонструє всебічні, глибокі знання щодо нормативної бази, вільно відповідає на всі питання, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять. Допускає 1-2 незначних помилок через неуважність, які сам виправляє	21-25
аспірант під час звіту за практику демонструє хороші знання щодо нормативної бази, дає відповіді на питання у певній логічній послідовності, допускає 2-3 незначні помилки, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять і за допомоги, їх виправляє	16-20
аспірант під час звіту за практику виявляє не досить повні знання щодо нормативної бази, не здатний відповісти на поставлені питання на рівні репродуктивного відтворення, допускає 3-4 помилки, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять, відповіді дає неповні навіть у разі допомоги	10-15
аспірант під час звіту за практику не демонструє знань щодо нормативної бази або більшої частини вимог, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів та методикою проведення різних видів навчальних занять, суттєві помилки не виправляє, незрозуміла побудова відповіді на поставлені питання	1-9

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
75-81	C	Добре
64-74	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного проходження практики
1-34	F	Незадовільно без можливості повторного проходження практики

Результати складання заліку за результатами проходження педагогічної практики вносяться до відомості обліку успішності та індивідуального навчального плану аспіранта.

Завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих (випусковий відділ)

I. С. Волощук

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньо-наукової програми

В. М. Мадзігон

Додаток А
до пункту 7.1.1 Програми

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач відділу інноваційних
технологій в освіті обдарованих
(випусковий відділ) Інституту
обдарованої дитини НАПН
України

_____ І.С. Волощук
«__» _____ 2020 р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти
ступеня доктора філософії,
який навчається в Інституті обдарованої дитини НАПН України

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

у період з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року

№ п/п	Заплановані заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання	Примітка
1	Організаційні заходи:			
2	Практичні заходи:			
3	Звітні заходи:			

Аспірант

_____ підпис

_____ прізвище та ініціали

ПОГОДЖЕНО

Керівник від бази практики

_____ підпис

_____ прізвище та ініціали

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЩОДЕННИК
педагогічної практики

Аспіранта _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність _____

011 «Освітні, педагогічні науки»

(вказати шифр та назву спеціальності)

Форма навчання _____

– денна

Заклад вищої освіти _____

(вказати назву закладу в якому проводиться практика)

Кафедра _____

Керівник бази практики _____

(ПІБ., посада, вчене звання, науковий ступінь)

Період проходження
педагогічної практики _____

Звіт
про проходження педагогічної практики аспіранта

_____ (прізвище, ім'я, по батькові аспіранта)

_____ (назва базового закладу вищої освіти, кафедри де проходив педагогічну практику аспірант)

011 «Освітні, педагогічні науки»

_____ (спеціальність)

Керівник практики Інституту _____

_____ (посада, прізвище та ініціали)

_____ (текст звіту відповідно до змісту практики)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали аспіранта)

Висновок та зауваження керівника практики від Інституту:

_____ (оцінка в балах та за національною шкалою)

Керівник практики _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Висновок випускового відділу _____

Захищено _____

_____ (в балах)

Загальна оцінка _____

_____ (за національною шкалою)

_____ (за шкалою ЄКТС: буквою та в балах)